

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2017. október 25.*

„Előzetes döntéshozatal – Letelepedés szabadsága – Valamely társaság nemzetközi átalakulása – A társaság létesítő okiratban megjelölt székhelyének másik tagállamba való áthelyezése, a tényleges székhely áthelyezése nélkül – A cégjegyzékből való törlés megtagadása – A cégjegyzékből való törlést a társaságnak végelszámolási eljárás lefolytatását követő megszűnésétől függővé tevő nemzeti szabályozás – A letelepedés szabadságának hatálya – A letelepedés szabadságának korlátozása – A hitelezők, kisebbségi tagok és munkavállalók érdekeinek védelme – A visszaélésszerű magatartások elleni küzdelem”

A C-106/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2016. február 22-én érkezett, 2015. október 22-i határozatával terjesztett elő

a **Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o.**, végelszámolás alatt,

által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas, J. Malenovský és E. Levits tanácselnökök, Juhász E., A. Borg Barthet, D. Šváby, M. Berger, K. Jürimäe (előadó) és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. március 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o. képviselőjében A. Gorzka-Augustynowicz radca prawny,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében T. Henze és M. Hellmann, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében C. Pesendorfer és B. Trefil, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

- a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes, M. Figueiredo és F. de Figueiroa Quelhas, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében W. Mölls, L. Malferrari és J. Hottiaux, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. május 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Polbud – Wykonawstwo sp. z o.o. (a továbbiakban: Polbud) által a székhelyének Luxemburgba való áthelyezését követően benyújtott, a lengyel cégjegyzékből történő törlés iránti kérelmet elutasító határozattal szemben indított keresetének elbírálása keretében terjesztették elő.

A lengyel jog

A gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv

- 3 A módosított 2000. szeptember 15-i Kodeks spółek handlowych (a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv; Dz. U. 2013, 1030. szám; a továbbiakban: a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv) 270. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A társaság megszűnik

[...]

- 2) a társaság tagjainak a társaság megszüntetéséről vagy a társaság székhelyének külföldre történő áthelyezéséről szóló, közjegyző által készített jegyzőkönyvvel megerősített határozata útján;

[...]”

- 4 A gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 272. cikke kimondja:

„A társaság a felszámolási vagy végelszámolási eljárás lefolytatását követően, a cégjegyzékből való törlésével szűnik meg.”

- 5 E törvénykönyv 288. cikke a következőket írja elő:

„1. §. A zárómérleg legfőbb szerv általi elfogadását, minek körében a határnap a hitelezők kielégítését vagy a számukra történő biztosítéknyújtást követően megmaradt vagyonnak (felszámolási, illetve végelszámolási zárójelentés) a társaság tagjai közötti felosztását megelőző nap, és a felszámolási vagy végelszámolási eljárás befejezését követően a felszámoló, illetve a végelszámoló közzéteszik e mérleget a társaság székhelyén, és a társaság törlése iránti kérelemmel együtt benyújtják azt a cégbírósághoz.

[...]

3. §. A megszűnt társaság könyveit és bizonylatait a társasági szerződésben vagy a legfőbb szerv határozatában kijelölt személynek kell átadni megőrzésre. Ilyen személy kijelölése hiányában a cégbíróság határozza meg a megőrző személyét.

[...]

- 6 A gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 551–568. cikke vonatkozik a társaság átalakulására. E törvénykönyv 562. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A társaság átalakulásához határozatra van szükség, amelyet személyegyesítő társaság átalakulása esetén a tagok gyűlése, tőkeegyesítő társaság átalakulása esetén pedig a taggyűlés, illetve a közgyűlés hoz meg [...]

A nemzetközi magánjogról szóló törvény

- 7 A 2011. február 4-i Ustawa – Prawo prywatne międzynarodowe (nemzetközi magánjogról szóló törvény; Dz. U. 80. szám, 432. alszám) 19. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A székhely másik államba történő áthelyezése révén a jogi személy ezen állam jogának hatálya alá kerül. A jogi személy megőrzi a korábbi székhely szerinti állam előírásai szerinti jogi személyiségét, ha ezt valamennyi érintett állam joga lehetővé teszi. Az Európai Gazdasági Térségen belüli székhelyáthelyezés nem jár a jogi személyiség elvesztésével.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 8 A Polbud łącki (Lengyelország) székhelyű korlátolt felelősségű társaság. E társaság 2011. szeptember 30-i rendkívüli taggyűlése határozatában a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 270. cikkének 2. pontja alapján úgy döntött, hogy az említett társaság székhelyét Luxemburgba helyezi át. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint e határozat nem említette e társaság ügyvezetési központjának vagy a gazdasági tevékenység tényleges gyakorlása helyének megváltoztatását.
- 9 E határozat alapján a Polbud 2011. október 19-én a végelszámolási eljárás megindításának bejegyzését kérte a cégjegyzék vezetését ellátó bíróságtól (a továbbiakban: cégbíróság). 2011. október 26-án sor került a végelszámolási eljárás megindításának cégjegyzékbe történő bejegyzésére és a végelszámoló kijelölésére.
- 10 2013. május 28-án a luxemburgi székhelyű Consoil Geotechnik Sàrl közgyűlése egy, többek között a 2011. szeptember 30-i határozatot végrehajtó és a Polbud székhelyét Luxemburgba áthelyező határozatot fogadott el annak érdekében, hogy e társaság a jogi személyiségének elvesztése nélkül a luxemburgi jog hatálya alá kerüljön. A 2013. május 28-i határozat értelmében az áthelyezés e nappal valósult meg. Így 2013. május 28-án a Polbud a székhelyét Luxemburgba helyezte át, és a neve már nem „Polbud”, hanem „Consoil Geotechnik”.
- 11 2013. június 24-én a Polbud a lengyel cégjegyzékből való törlés iránti kérelmet nyújtott be a cégbírósághoz. E kérelem indoka a társaság székhelyének Luxemburgba való áthelyezése volt. A törlési eljárás érdekében a cégbíróság 2013. augusztus 21-i határozatában felkérte e társaságot, hogy mutassa be először is a taggyűlésnek a megszűnt társaság könyveinek és bizonylatainak megőrzőjét kijelölő határozatát, másodsor, a 2011. január 1-je és szeptember 29., a 2011. szeptember 30. és december 31., a 2012. január 1-je és december 31., továbbá a 2013. január 1-je és május 28. közötti időszakokra vonatkozó, a végelszámoló és a számviteli könyvek vezetésével megbízott személy által aláírt pénzügyi beszámolókat, valamint harmadszor a taggyűlés végelszámolási zárójelentés elfogadásáról szóló határozatát.

- 12 A Polbud közölte, hogy nem tartja szükségesnek e dokumentumok benyújtását, mivel nem szűnt meg, és vagyont nem osztották fel a társaság tagjai között, valamint a cégjegyzékből való törlés iránti kérelem benyújtásának indoka a társaság székhelyének Luxemburgba történő áthelyezése, ahol a társaság luxemburgi jog szerinti társaságként működik tovább. E körülmények között a cégbíróság a 2013. szeptember 19-i határozatával az említett dokumentumok bemutatásának elmaradása miatt elutasította a törlési kérelmet.
- 13 A Polbud e határozattal szemben keresetet indított a Sąd Rejonowy w Bydgoszczy (bydgoszcz-i kerületi bíróság, Lengyelország) előtt, amely e keresetet elutasította. E társaság ezen elutasító ítélet ellen fellebbezett a Sąd Okręgowy w Bydgoszczy (bydgoszcz-i regionális bíróság, Lengyelország) előtt, amely 2014. június 4-i végzésével szintén elutasította a fellebbezést. Az említett társaság ekkor felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 14 E bíróság előtt a Polbud arra hivatkozik, hogy székhelye Luxemburgba történő áthelyezésének napjával megszűnt a lengyel jog szerinti társaság jogállása és luxemburgi jog szerinti társasággá vált. Ennélfogva a Polbud szerint le kellett volna zárni a végelszámolási eljárást, és törölni kellett volna a lengyelországi cégnyilvántartásból. Egyebekben megjegyzi, hogy a végelszámolási eljárásra vonatkozó, a lengyel jogban előírt követelményeket nem volt szükséges, és nem is lehetett betartani, mivel a társaság nem vesztette el jogi személyiségét.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság a maga részéről hangsúlyozza, hogy először is a végelszámolási eljárás végső soron a társaság jogi személyként való létének megszüntetését jelenti, és e tekintetben bizonyos kötelezettségeket von maga után. Márpedig a jelen ügyben a társaság jogilag egy, a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállam jogalanyaként létezik tovább. E bíróság ezért arra keres választ, hogy nem korlátozza-e túlzott mértékben e társaság letelepedésének szabadságát, ha a jogi létének megszüntetése esetén alkalmazandó kötelezettségeknek megfelelő kötelezettségeket rónak rá. Ezenkívül e bíróság arra kérdez rá, hogy a létrehozás szerinti tagállamot az e tagállamban folyamatban lévő végelszámolási eljárás ellenére köti-e kizárólag a társaság tagjainak a létrehozás szerinti tagállamban megszerzett jogi személyiség megőrzéséről hozott határozata alapján a társaság újbóli létrehozásának megállapítása, és a létrehozás szerinti tagállam cégjegyzékébe ez alapján történő bejegyzése.
- 16 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy noha főszabály szerint nem tagadható meg a valamely másik tagállamban megszerzett jogi személyiség elismerése, és nem vizsgálható az e tagállam szervei által tett intézkedések szabályszerűsége, a korábbi cégjegyzékből való törlésre a létrehozás szerinti tagállam joga alkalmazandó, amelynek a végelszámolási eljárás során biztosítania kell a hitelezők, kisebbségi tagok és munkavállalók érdekeinek védelmét. E bíróság ennélfogva úgy véli, hogy a cégbíróságnak nem lenne szabad lemondania ezen eljárás lefolytatásáról.
- 17 Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében főszabály szerint megvizsgálható, hogy a társaság tartós gazdasági kapcsolatot kíván-e létesíteni a fogadó tagállammal, és ezért áthelyezi-e a tényleges ügyvezetési központot és a gazdasági tevékenység gyakorlásának helyét jelentő székhelyt. Bizonytalanság áll fenn mindazonáltal azt illetően, hogy a fogadó tagállam vagy a létrehozás szerinti tagállam végzi-e el ezt a vizsgálatot.
- 18 Ilyen körülmények között a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Ellentétes-e az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikkel az olyan nemzeti jogi rendelkezéseknek a (korlátozott felelősségű társaság jogállású) gazdasági társaság létrehozása szerinti tagállam általi alkalmazása, amelyek a cégjegyzékből való törlést a társaság végelszámolást követő megszűnésétől teszik függővé, ha a társaságot a létrehozás szerinti tagállamban megszerzett jogi személyiség megtartásáról hozott taggyűlési határozat alapján másik tagállamban újból létrehozták?

Nemleges válasz esetén:

- 2) Értelmezhető-e úgy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk, hogy a végelszámolási eljárás társaság általi lefolytatásának nemzeti jogi kötelezettsége, amely eljárás a folyó ügyek lezárását, a követelések behajtását, a kötelezettségek teljesítését és a társasági vagyon készpénzzé tételét, a hitelezők kielégítését vagy számukra biztosíték nyújtását, az ezen intézkedések végrehajtásáról készült pénzügyi beszámoló benyújtását, valamint a könyveket és bizonylatokat megőrző személy kijelölését foglalja magában, és amely eljárás megelőzi a társaságnak a cégjegyzékből való törlés időpontjában bekövetkező megszűnését, alkalmas, szükséges és arányos eszköze az elköltöző társaság hitelezőinek, kisebbségi tagjainak és munkavállalóinak védelméhez fűződő, védelemre méltó közérdek megóvásának?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket, hogy a letelepedés szabadságának korlátozása áll fenn akkor, ha valamely társaság egy másik tagállam társaságává történő átalakulás céljával e másik tagállamba helyezi át a létesítő okiratban megjelölt székhelyét a vállalkozás székhelyének megváltoztatása nélkül, amely a létrehozás szerinti tagállamban marad?”

A szóbeli szakasz újbóli megnyitása iránti kérelem

- 19 A Bíróság Hivatalához 2017. június 28-án benyújtott beadványával a Polbud azt kérte, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 83. cikke alapján rendeljék el az eljárás fent hivatkozott szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.
- 20 A Polbud kérelmének alátámasztásaként lényegében arra hivatkozik, hogy a szándéka – ellentétben azzal, ami az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérelemből következik – mind a létesítő okiratban megjelölt, mind a tényleges székhelyének áthelyezésére irányult, amit a 2013. május 28-i határozat igazol. Másrészt a Polbud megjegyzi, hogy a főtanácsnok indítványa – jóllehet hivatkozik a Polbud által a tárgyaláson kifejtett fenntartásokra – az e kérelemben szereplő téves ténymegállapításon alapul. Következésképpen a Polbud szükségesnek tartja az eljárás szóbeli szakaszának ismételt megnyitását annak érdekében, hogy tisztázhassa az alapügy ténybeli körülményeit.
- 21 Eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg.
- 22 A jelen ügyben ez a feltétel nem áll fenn. Ugyanis a Polbud a tárgyalás során értékelte a jogvita ténybeli hátterét. Lehetősége volt többek között kifejtetni az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szereplő alapügybeli tényállással kapcsolatos álláspontját és pontosítani, hogy mind a létesítő okiratban megjelölt, mind a tényleges székhelyét Luxemburgba szándékozott áthelyezni. Így a Bíróság – a főtanácsnok meghallgatását követően – úgy ítéli meg, hogy a határozathozatalhoz szükséges valamennyi adat a rendelkezésére áll.
- 23 Egyebekben, a főtanácsnok indítványával szemben megfogalmazott kritikát illetően emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az Európai Unió Bíróságának alapokmánya és eljárási szabályzata nem teszi lehetővé, hogy az érdekelt felek a főtanácsnoki indítványra válaszként észrevételeket tegyenek (2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 24 Másrészt az EUMSZ 252. cikk második bekezdése szerint a főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. E tekintetben a Bíróságot nem köti sem a főtanácsnok indítványa, sem pedig az annak alapjául szolgáló indokolás. Következésképpen az, ha az érdekelt fél nem ért egyet a főtanácsnok indítványával, bármilyen kérdéseket is vizsgáljon a főtanácsnok az indítványban, önmagában nem indokolhatja a szóbeli szakasz újbóli megnyitását (2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 A fenti megfontolásokra tekintettel a Bíróság úgy véli, hogy az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását nem kell elrendelni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes megjegyzések

- 26 Előzetesen hangsúlyozni kell, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések azon a Polbud által vitatott előfeltevésen alapulnak, miszerint e társaságnak nem állt szándékában tényleges székhelyét áthelyezni Luxemburgba.
- 27 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikk közvetlen együttműködést hoz létre a Bíróság és a tagállami bíróságok között. Ezen eljárás keretében – amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul – az ügy konkrét tényállásának megítélése a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, amelynek feladata, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét, míg a Bíróság a nemzeti bíróság által rendelkezésre bocsátott tények alapján kizárólag az uniós jogi rendelkezés értelmezéséről és érvényességéről foglalhat állást (lásd különösen: 2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet, C-62/14, EU:C:2015:400, 15. pont).
- 28 Ennélfogva a feltett kérdéseket ezen előfeltevés alapján kell megválaszolni, amelynek megalapozottságát a kérdést előterjesztő bíróságnak mindazonáltal vizsgálnia kell.

A harmadik kérdésről

- 29 A kérdést előterjesztő bíróság elsőként vizsgálandó harmadik kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy a letelepedés szabadsága alkalmazandó a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezésére, hogy ott e másik tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, anélkül hogy az említett társaság tényleges székhelye áthelyezésre kerülne.
- 30 A lengyel és az osztrák kormány úgy véli, hogy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk nem alkalmazandó a társaság székhelyének olyan áthelyezésére, mint amilyenről az alapügyben szó van. Az osztrák kormány szerint a letelepedés szabadságára nem lehet hivatkozni, ha a székhely áthelyezését nem indokolja valamely, a fogadó tagállamban állandó telephelyen végzett tényleges gazdasági tevékenység. A lengyel kormány többek között a 1988. szeptember 27-i Daily Mail and General Trust ítéletre (81/87, EU:C:1988:456) és a 2008. december 16-i Cartesio ítéletre (C-210/06, EU:C:2008:723) hivatkozik az általa levont következtetés igazolása érdekében, amely szerint az olyan székhelyáthelyezés, mint amilyen az alapügyben szerepel, nem tartozik az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk hatálya alá.
- 31 Ennek az érvelésnek nem lehet helyt adni.

- 32 Ugyanis ki kell emelni, hogy az EUMSZ 54. cikkel együttesen értelmezett EUMSZ 49. cikk értelmében a letelepedés szabadsága megilleti a valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott olyan társaságokat, amelyeknek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Európai Unió területén van. Következésképpen az olyan társaság, mint a Polbud, amelyet az egyik tagállam jogszabályai – jelen esetben a lengyel jogszabályok – alapján hoztak létre, főszabály szerint hivatkozhat e szabadságra.
- 33 Az EUMSZ 54. cikkel együttesen értelmezett EUMSZ 49. cikk második bekezdése értelmében a letelepedés szabadsága az előbbi cikk szerinti társaságok számára magában foglalja többek között az e társaságok alapításához és irányításához való jogot, a letelepedés szerinti tagállam joga által a saját társaságaira előírtakkal azonos feltételeknek megfelelően. Így felöleli a valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott társaság ahhoz való jogát is, hogy valamely másik tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át (lásd ebben az értelemben: 1988. szeptember 27-i Daily Mail and General Trust ítélet, 81/87, EU:C:1988:456, 17. pont), amennyiben teljesülnek az e másik tagállam jogszabályaiban meghatározott feltételek, és különösen teljesül az e tagállam által valamely társaságnak a nemzeti jogrendjéhez való kapcsolódására vonatkozóan meghatározott kritérium.
- 34 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy uniós jogi egységesítés hiányában az adott társaságra alkalmazandó nemzeti jogot kijelölő kapcsolóelv meghatározása az EUMSZ 54. cikk értelmében az egyes tagállamok saját hatáskörébe tartozik, mivel az említett cikk a létesítő okirat szerinti székhelyet, a központi ügyvezetést vagy az üzleti tevékenységnek fő helyét mint ilyen kapcsolóelvet egyenlőnek tekinti (lásd ebben az értelemben: 1988. szeptember 27-i Daily Mail and General Trust ítélet, 81/87, EU:C:1988:456, 19–21. pont).
- 35 Ebből az következik a jelen ügyben, hogy a letelepedés szabadsága a lengyel jog szerinti társaság Polbudot feljogosítja arra, hogy luxemburgi jog szerinti társasággá alakuljon át, amennyiben teljesülnek a luxemburgi jogszabályok által meghatározott létesítési feltételek, és különösen teljesül az e tagállam által valamely társaságnak a luxemburgi jogrendhez való kapcsolódásra vonatkozóan meghatározott kritérium.
- 36 Ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg a lengyel és az osztrák kormány által felhozott érvek.
- 37 Először is nem adható hely az osztrák kormány által felhozott, a Polbud által a fogadó tagállamban folytatott tényleges gazdasági tevékenység hiányával kapcsolatos érvnek.
- 38 Ugyanis a Bíróság már kimondta, hogy a letelepedés szabadsága hatálya alá tartozik az olyan helyzet, amelyben az azon tagállam joga szerint létrehozott társaság, amelyben a létesítő okirat szerinti székhelye található, valamely más tagállamban szándékozik fióktelepet létesíteni, amennyiben e társaságot az első tagállamban csupán azért hozták létre, hogy a második tagállamban telepedjen le, amelyben gazdasági tevékenységének lényeges részét – vagy akár összességét – végzi (lásd ebben az értelemben: 1999. március 9-i Centros ítélet, C-212/97, EU:C:1999:126, 17. pont). Ugyanígy módon vonatkozik a letelepedés szabadsága azon helyzetre, amelyben az egyik tagállam jogszabályai szerint létrehozott társaság valamely másik tagállam joga szerinti társasággá szándékozik átalakulni, tiszteletben tartva az e másik tagállam által valamely társaságnak a nemzeti jogrendjéhez való kapcsolódásra vonatkozóan meghatározott kritériumot, még ha e társaság gazdasági tevékenységének lényeges részét – vagy akár összességét – az első tagállamban végzi.
- 39 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk alkalmazhatóságának kérdése különbözik attól, hogy valamely tagállam tehet-e intézkedéseket annak megakadályozása érdekében, hogy bizonyos állampolgárai a Szerződés alapján biztosított lehetőségekkel visszaélve megpróbálják a nemzeti jogszabályainak alkalmazása alól kivonni magukat, tekintve, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a tagállamok hozhatnak ilyen intézkedéseket (1999. március 9-i Centros ítélet, C-212/97, EU:C:1999:126, 18. és 24. pont; 2003. szeptember 30-i Inspire Art ítélet, C-167/01, EU:C:2003:512, 98. pont).

- 40 Mindazonáltal hangsúlyozni kell, hogy – amint azt a Bíróság már kimondta – önmagában nem minősül visszaélésnek, ha valamely társaság a célból létesít egy tagállam jogszabályai alapján létesítő okirat szerinti vagy tényleges székhelyet, hogy a kedvezőbb jogszabályok előnyeit élvezze (lásd ebben az értelemben: 1999. március 9-i Centros ítélet, C-212/97, EU:C:1999:126, 27. pont; 2003. szeptember 30-i Inspire Art ítélet, C-167/01, EU:C:2003:512, 96. pont).
- 41 Ebből következően az az alapügybeli körülmény, hogy a Polbud létesítő okirat szerinti székhelyének Luxemburgba történő áthelyezését határozták el, olyan módon, hogy ezen áthelyezés nem érintette e társaság tényleges székhelyének áthelyezését, önmagában nem járhat azzal a következménnyel, hogy az ilyen székhelyáthelyezés nem tartozik az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikk hatálya alá.
- 42 Másodsor, az 1988. szeptember 27-i Daily Mail and General Trust ítéletből (81/87, EU:C:1988:456) és a 2008. december 16-i Cartesio ítéletből (C-210/06, EU:C:2008:723) a lengyel kormány állításával ellentétben nem tűnik ki, hogy valamely társaság létesítő okirat szerinti székhelyének áthelyezését szükségszerűen követnie kellene a tényleges székhely áthelyezésének ahhoz, hogy a letelepedés szabadságának körébe tartozzon.
- 43 Ezen ítéletekből, valamint a 2012. július 12-i VALE-ítéletből (C-378/10, EU:C:2012:440) azonban az következik, hogy az uniós jog jelenlegi állása szerint minden egyes tagállam meghatározhatja, hogy milyen kapcsolat szükséges ahhoz, hogy a társaságot a nemzeti joga alapján létrehozottnak lehessen tekinteni. Abban az esetben, ha a valamely tagállam joga szerinti társaság valamely másik tagállam joga szerinti társasággá alakul át, teljesítve az e másik tagállam jogszabályaiban meghatározott, arra vonatkozó feltételeket, hogy a társaság az ő jogrendjében álljon fenn, az említett lehetőség – amely a letelepedés szabadságára vonatkozó szabályok tekintetében távol áll attól, hogy bárminemű mentesülést eredményezzen a létrehozás szerinti tagállamnak a társaságok alapítására és megszűnésére vonatkozó jogszabályai alól – nem igazolhatja, hogy e tagállam, különösen azáltal, hogy a nemzetközi átalakuláshoz az említett tagállamon belüli átalakulásra vonatkozó feltételeknél szigorúbb feltételeket ír elő, az érintett társaságot megakadályozza abban, vagy visszatartja attól, hogy megindítsa ezt a nemzetközi átalakulást (lásd ebben az értelemben: 1988. szeptember 27-i Daily Mail and General Trust ítélet, 81/87, EU:C:1988:456, 19–21. pont; 2008. december 16-i Cartesio ítélet, C-210/06, EU:C:2008:723, 109–112. pont; 2012. július 12-i VALE-ítélet, C-378/10, EU:C:2012:440, 32. pont).
- 44 A fentiekre figyelemmel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket úgy kell értelmezni, hogy a letelepedés szabadsága alkalmazandó a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezésére, hogy az e másik tagállam jogszabályai által előírt feltételekkel összhangban ez utóbbi tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, anélkül hogy az említett társaság tényleges székhelye áthelyezésre kerülne.

Az első és második kérdésről

- 45 A kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálendő első és második kérdésével lényegében arra keresi a választ, hogy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely a valamely tagállam joga szerinti társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére e másik tagállam jogszabályai által előírt feltételekkel összhangban a célból történő áthelyezését, hogy a társaság ez utóbbi tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, az előző társaság végelszámolásától teszi függővé.

A letelepedés szabadsága korlátozásának fennállásáról

- 46 Az EUMSZ 49. cikk előírja a szabad letelepedésre vonatkozó korlátozások eltörlését. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a letelepedés szabadsága korlátozásának tekintendő minden olyan intézkedés, amely e szabadság gyakorlását tiltja, zavarja, vagy kevésbé vonzóvá teszi (2011. november 29-i National Grid Indus ítélet, C-371/10, EU:C:2011:785, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből következik, hogy a lengyel jog szerinti társaságok valamely, a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállamba történő székhelyáthelyezése a nemzetközi magánjogról szóló törvény 19. cikkének (1) bekezdése szerint nem jár a jogi személyiség elvesztésével. Amint arra a főtanácsnok indítványának 46. pontjában rámutatott, a lengyel jog a jelen esetben ezáltal elismeri, hogy a Polbud jogi személyisége főszabály szerint tovább élhet a Consoil Geotechniken keresztül.
- 48 Ugyanakkor a gazdasági társaságokról szóló törvénykönyv 270. cikkének (2) bekezdése, valamint e törvénykönyv 272. cikke értelmében a taggyűlésnek a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállamba történő székhelyáthelyezésről szóló, az említett törvénykönyv 562. cikkének (1) bekezdése alapján hozott határozata magával vonja a társaság végelszámolást követő megszűnését. Ezenkívül ugyanezen törvénykönyv 288. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy végelszámolás hiányában nem törölhető a cégjegyzékből az a társaság, amely székhelyét valamely, a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállamba szándékozik áthelyezni.
- 49 Így, jóllehet e társaság a létesítő okirat szerinti székhelyét a jogi személyiségének elvesztése nélkül át tudja helyezni valamely, a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállamba, az olyan lengyel társaságot, mint a Polbud, amely ilyen székhelyáthelyezést szándékozik végrehajtani, a lengyel cégjegyzékből csak akkor törlik, ha megtörténik a végelszámolása.
- 50 E tekintetben pontosítani kell, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint a végelszámolási eljárás a társaság folyó ügyei lezárását, a követelések behajtását, a kötelezettségek teljesítését és a társasági vagyon készpénzzé tételét, a hitelezők kielégítését vagy számukra biztosíték nyújtását, ezen intézkedések végrehajtásáról szóló pénzügyi beszámoló készítését, valamint a könyvek és bizonylatok megőrzőjének kijelölését foglalja magában.
- 51 E feltételek mellett meg kell állapítani, hogy az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás, azzal, hogy megköveteli a társaság végelszámolását, alkalmas arra, hogy megnehezítse vagy akár meg is akadályozza a társaság nemzetközi átalakítását. E szabályozás tehát korlátozza a letelepedés szabadságát (lásd ebben az értelemben: 2008. december 16-i Cartesio ítélet, C-210/06, EU:C:2008:723, 112. és 113. pont).

A letelepedés szabadsága korlátozásának igazolásáról

- 52 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a letelepedés szabadságának ilyen korlátozása kizárólag akkor engedhető meg, ha azt nyomós közérdek igazolja. Szükséges továbbá, hogy az alkalmas legyen a szóban forgó cél megvalósításának biztosítására, és ne lépje túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket (2011. november 29-i National Grid Indus ítélet, C-371/10, EU:C:2011:785, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 53 Elsőként a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a letelepedés szabadságának korlátozását a jelen ügyben a hitelezők, a kisebbségi tagok és a munkavállalók védelmének célja igazolja.

- 54 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a hitelezők és a kisebbségi tagok védelme a bíróság által elismert, közérdeken alapuló kényszerítő indokok közé tartozik (lásd ebben az értelemben: 2005. december 13-i SEVIC Systems ítélet, C-411/03, EU:C:2005:762, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanez a helyzet a munkavállalók védelmét illetően is (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i AGET Iraklis ítélet, C-201/15, EU:C:2016:972, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 Így az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikkel főszabály szerint nem ellentétesek valamely tagállam arra irányuló rendelkezései, hogy az e tagállam jogának megfelelően létrehozott és tevékenységét továbbra is annak területén végző társaság hitelezői, kisebbségi tagjai, valamint munkavállalói érdekeinek védelmét e társaság létesítő okirat szerinti székhelyének áthelyezése és e társaság valamely más tagállam joga szerinti társasággá való átalakulása ne érintse jogszerűtlenül.
- 56 Mindazonáltal a jelen ítélet 52. pontjában hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlat értelmében azt is meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szereplő korlátozás alkalmas-e a hitelezők, kisebbségi tagok és munkavállalók érdekeinek védelmére irányuló cél megvalósításának biztosítására, és nem haladja meg a célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket.
- 57 A jelen ügyben a lengyel szabályozás végelszámolásra kötelezi azt a társaságot, amely létesítő okirat szerinti székhelyét valamely, a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállamba szándékozik áthelyezni.
- 58 Hangsúlyozni kell, hogy ez a szabályozás általánosságban írja elő a végelszámolási kötelezettséget, anélkül hogy figyelembe venné a hitelezők, kisebbségi tagok és munkavállalók érdekei sérelmének valós kockázatát, és anélkül, hogy ezen érdekek védelmére alkalmas, kevésbé korlátozó intézkedések is választhatók lennének. Amint azt a Bizottság hangsúlyozza, az említett érdekek megfelelő védelmét különösen a hitelezők érdekeit illetően biztosíthatja a bankgarancia, vagy egyéb egyenértékű garanciák nyújtása.
- 59 Ebből következően az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás által előírt végelszámolási kötelezettség túllépi a jelen ítélet 56. pontjában említett érdekek védelmére vonatkozó cél eléréséhez szükséges mértéket.
- 60 Másodsorban a lengyel kormány az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás igazolása érdekében a visszaélésszerű magatartások elleni küzdelemre hivatkozik.
- 61 E tekintetben tagállamoknak lehetősége van arra, hogy a csalások megakadályozására vagy üldözésére alkalmas valamennyi intézkedést meghozzák (1999. március 9-i Centros ítélet, C-212/97, EU:C:1999:126, 38. pont).
- 62 Ugyanakkor a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy önmagában nem minősül visszaélésnek, ha valamely társaság a célból létesít egy tagállam jogszabályai alapján létesítő okirat szerinti vagy tényleges székhelyet, hogy a kedvezőbb jogszabályok előnyeit élvezze.
- 63 Ezenkívül nem alapozhatja meg a csalás általános véelmét, és nem igazolhatja a Szerződésben biztosított alapvető szabadságot sértő intézkedést pusztán az a körülmény, hogy valamely társaság az egyik tagállamból a másikba helyezi át a székhelyét (2011. november 29-i National Grid Indus ítélet, C-371/10, EU:C:2011:785, 84. pont).
- 64 Ennélfogva, mivel a végelszámolási eljárás lefolytatására irányuló általános kötelezettség olyan általános vélelem lefektetésének minősül, miszerint visszaélésről van szó, meg kell állapítani, hogy aránytalan az olyan szabályozás, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely ilyen kötelezettséget ír elő.

65 A fentiekre tekintettel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezését, hogy e társaság az ezen utóbbi tagállam jogszabályai által előírt feltételekkel összhangban e tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, az első társaság végelszámolásától teszi függővé.

A költségekről

66 Mivel ez az eljárás az alapügyben részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket úgy kell értelmezni, hogy a letelepedés szabadsága alkalmazandó a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezésére, hogy az e másik tagállam jogszabályai által előírt feltételekkel összhangban ez utóbbi tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, anélkül hogy az említett társaság tényleges székhelye áthelyezésre kerülne.**
- 2) **Az EUMSZ 49. és EUMSZ 54. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezését, hogy e társaság az ezen utóbbi tagállam jogszabályai által előírt feltételekkel összhangban e tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, az első társaság végelszámolásától teszi függővé.**

Aláírások